

Datum
2012-03-06

Diarienummer
2012-51

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Promemoria Ett återinförande av begreppet normalt förekommande arbete

(S2012/1822/SF)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har på den tid som stått till förfogande inte kunnat annat än ytligt analysera det förslag som lämnas i promemorian. ISF kan konstatera att förslaget överensstämmer med det som lämnades i ett förslag till utskottsinitiativ från socialförsäkringsutskottet i juni 2011. ISF har 2011-06-16 lämnat ett yttrande till utskottet om det förslaget. Följande remissvar tar upp samma områden som behandlades då.

Berörda personer

I promemorian finns inte uttryckligen angivet vilka personer som berörs av förslaget. Som rehabiliteringskedjan tillämpas gäller samma arbetsförmågebedömning för arbetslösa från första ersättningsdagen som den som gäller för anställda efter dag 180. ISF anser att det bör förtydligas att förslaget också berör arbetslösa. Därtill kan med fördel antalet personer som berörs i och med införandet och de föreslagna övergångsreglerna beräknas. Såsom ISF uppfattar det kommer alla anställda som befinner sig efter dag 180 i rehabiliteringskedjan och alla arbetslösa att direkt beröras vid ikraftträdandet.

Begreppens relativa generositet

I svaret till utskottet i juni 2011 framhöll ISF att det inte fanns underlag för att säga om begreppet normalt förekommande arbete eller begreppet reguljära arbetsmarknaden är mest generöst. Denna bedömning kvarstår. En eventuell skillnad mellan begreppen ger inget tydligt underlag för att avgöra huruvida det ena begreppet generellt kan antas leda till fler personer med rätt till sjukpenning, eller om det kan finnas situationer där de olika begreppen kan leda till olika bedömning av arbetsförmågan. Det som enligt ISF:s mening emellertid torde vara mer avgörande för vad en återgång till det gamla begreppet kommer att innebära i tillämpningen vid Försäkringskassan är vad riksdagens intention är med förändringen. Om denna intention är, eller uppfattas vara, att begreppet ska tolkas som ett mer generöst begrepp, kommer tillämpningen sannolikt att bli mer generös.

Praxis

I promemorian anges att en återgång till normalt förekommande arbete skulle innebära att den praxis som utvecklats kring begreppet åter kommer

att vara relevant. I ISF:s svar på utskottsinitiativet i juni 2011 konstaterades att praxis kring begreppet normalt förekommande arbete inte är nämnvärt utvecklad. Vid en genomgång av ärenden som till dags dato beviljats prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen kan konstateras att det nu finns tre fall som inom kort kan bidra till praxis avseende det nu använda begreppet reguljära arbetsmarknaden. Det kan förväntas att efter en prövning av dessa tre fall är praxis mer utvecklad avseende detta begrepp. Sammantaget är dock ISF:s bedömning att utvecklingen av praxis kring de båda begreppen i nuläget inte kan utgöra ett argument för vilket av de två begreppen som har tydligast tolkning.

Påverkan på rättssäkerheten

I svaret på socialförsäkringsutskottets remiss framhöll ISF att det finns en risk att en förändring av regelverket har en tillfälligt negativ effekt på rättssäkerheten genom att de nya reglerna inledningsvis kan tolkas på olika sätt av dem som har att tillämpa dem. Under en period tenderar nya regler att öka spridningen på de bedömningar som görs av dem som tillämpar reglerna, vilket såväl ökar oförutsägbarheten i besluten som minskar likformigheten i tillämpningen. Att återinföra ett tidigare använt begrepp torde dock ha något mindre betydelse i detta avseende eftersom det kan antas finnas en redan etablerad tolkning bland dem som tidigare tillämpat reglerna. Emellertid vill ISF framhålla några omständigheter som kan leda till att återgången i detta avseende kan bli problematisk. För det första finns det handläggare vid Försäkringskassan som inte arbetade med arbetsförmågebedömningar före bytet av begrepp. För det andra kan de olika signaler som förmedlas om vad en återgång förväntas innebära, såväl i den offentliga debatten som genom förarbeten i form av den remitterade promemorian, utskottsbetänkanden med mera, antas leda till att inte alla handläggare uppfattar en tydlig intention med återinförandet. För det tredje och kanske viktigaste – återinförandet av det gamla begreppet planeras att ske samtidigt som det från regeringens sida tydligt markeras att begreppet bara ska användas temporärt i avvaktan på ett nytt bättre begrepp. Den ökade spridningen i hur nya regler tolkas riskerar i en sådan situation att kvarstå under längre tid, eftersom det inte finns samma intresse av att hitta en gemensam tolkning av ett begrepp som ändå ska bytas ut. För närvarande utreds frågan om hur ett nytt begrepp ska utformas. I och med det är det förstas för tidigt att bedöma om och i så fall när ett förändrat begrepp har förutsättningar att införas i lagstiftningen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Per Molander. Dan Ljungberg har varit föredragande.

Per Molander
Generaldirektör

Dan Ljungberg
Enhetschef